

Sygn. akt II AKa 290/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 04 października 2013r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSA – Barbara Lubańska Mazurkiewicz

Sędziowie: SA – Jan Krośnicki

SA – Mirosława Strzelecka /spr./

Protokolant: – sekr. Kazimiera Zbysińska

przy udziale oskarżyciela substydianego – Przedsiębiorstwo (...) Rzeczpospolita SA

Prokuratora Gabrieli Marczyńskiej Tomala

po rozpoznaniu w dniu 4 października 2013 r.

sprawy M. C. i K. R.

oskarżonych z art. 296 § 1 i 3 k.k.

na skutek apelacji, wniesionej przez pełnomocnika oskarżyciela substydianego

od wyroku Sądu Okręgowego w. W.

z dnia 04 kwietnia 2013 r. sygn. akt VIII K 350/10

Zaskarżony wyrok uchyla i sprawę przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w. W..

UZASADNIENIE

Oskarżyciel substydiany Przedsiębiorstwo (...) Rzeczpospolita SA w W. oskarżył M. C. o to, że: w okresie od 7 stycznia 2002 roku do 11 sierpnia 2004 roku w W., jako dyrektor Państwowego Przedsiębiorstwa (...) Rzeczpospolita z/s w W., będąc osobą obowiązana na mocy przepisów ustawy z dnia 25 września 1981 roku o przedsiębiorstwach państwowych. Statutu Przedsiębiorstwa i stanowiącego jego integralną część Regulaminu Organizacyjnego do zajmowania się sprawami majątkowymi, nie dopełnił ciężącego na nim obowiązku dbałości o należyte zajmowanie się sprawami majątkowymi ww. przedsiębiorstwa i wiedząc, że żadna z osób uprawniona do działania w imieniu (...) Rzeczpospolita nie dokonała zakupu w dniu 7 stycznia 2002 roku obligacji Stoczni (...) SA, nie podjął czynności mających na celu ustalenie osoby odpowiedzialnej za zawarcie transakcji, zakwestionowanie skuteczności nabycia ww. obligacji, bądź unieważnienia tej transakcji, którym to zachowaniem zaakceptował czynność prawną dokonaną z rażącym naruszeniem m. in. art. 50 i art. 51 ustawy z dnia 25 września 1981 roku o przedsiębiorstwach państwowych oraz art. 24 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 25 września 1981 roku o samorządzie załogi przedsiębiorstwa państwowego, a następnie doprowadził do złożenia wobec (...) Banku (...) SA w dniu 11 sierpnia 2004 roku oferty zbycia ww. obligacji za kwotę 1.100.000 złotych z jednoczesnym cofnięciem wniesionego przeciwko Bankowi powództwa o zapłatę 2.500.000 złotych wraz z ustawowymi odsetkami za zwłokę i zrzeczeniem się wszelkich roszczeń majątkowych w stosunku do banku, czym spowodował wyrządzenie (...) Rzeczpospolita szkody majątkowej w wielkich rozmiarach w kwocie 2.500.000 złotych,

tj. o czyn z art. 296 § 1 i 3 k.k.

K. R. o to, że w okresie od 7 stycznia 2002 roku do 11 sierpnia 2004 roku w W., jako główna księgowa Państwowego Przedsiębiorstwa (...) Rzeczpospolita z/s w W., będąc osobą obowiązaną na mocy zawartej umowy o pracę. Regulaminu Organizacyjnego stanowiącego integralną część Statutu Przedsiębiorstwa oraz pełnomocnictwa z dnia 1 lutego 1998 roku, do zajmowania się sprawami majątkowymi, nie dopełniła ciążącego na niej obowiązku dbałości o należyte zajmowanie się sprawami majątkowymi ww. przedsiębiorstwa i wiedząc, że żadna z osób uprawniona do działania w imieniu (...) Rzeczpospolita nie dokonała zakupu w dniu 7 stycznia 2002 roku obligacji Stoczni (...) SA, nie podjęła czynności mających na celu ustalenie osoby odpowiedzialnej za zawarcie transakcji, zakwestionowanie skuteczności nabycia ww. obligacji, bądź unieważnienia tej transakcji, którym to zachowaniem zaakceptowała czynność prawną dokonaną z rażącym naruszeniem m. in. art. 50 i art. 51 ustawy z dnia 25 września 1981 roku o przedsiębiorstwach państwowych oraz art. 24 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 25 września 1981 roku o samorządzie załogi przedsiębiorstwa państwowego, czym spowodowała wyrządzenie (...) Rzeczpospolita szkody majątkowej w wielkich rozmiarach w kwocie 2.500.000 złotych,

tj. o czyn z art. 296 § 1 i 3 k.k.

Sąd Okręgowy w. W. wyrokiem z dnia 4 kwietnia 2013 r. uniewinnił oskarżonych od popełnienia zarzucanych im czynów i na podstawie art. 632 pkt 1 k.p.k. zasądził od oskarżyciela na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe w kwocie 120 zł.

Powyższy wyrok zaskarżył pełnomocnik oskarżyciela subsydiarnego zarzucając mu:

1) obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść wyroku, a w szczególności art. 7, art.410 i art. 424 § 1 k.p.k. poprzez między innymi:

- dokonanie jednostronnej oraz wybiórczej oraz dowolnej oceny zebranego w sprawie materiału z pogwałceniem zasady swobodnej oceny dowodów i zasad procedowania a przy tym w sposób sprzeczny z regułami oceny dowodów,
- nie zastosowania się do zasady poprawnego myślenia oraz zasady sprzeczności w procesie czynienia ustaleń faktycznych,
- posługiwanie się przez Sąd w sposób czytelny w czynionych ustaleniach niedopuszczalnym w postępowaniu karnym rozumowaniem redukcyjnym,
- oparcie ustaleń faktycznych na fragmentarycznym materiale dowodowym z zaniechaniem całościowej analizy całokształtu materiału dowodowego i wynikających z niego okoliczności,
- dopuszczenie się istotnych uchybień w zakresie sporządzenia uzasadnienia zaskarżonego wyroku niezgodnie z jego ustawowymi wymogami.

2) błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku, mający wpływ na treść wyroku poprzez dokonanie wadliwych ustaleń faktycznych a przy tym niepełnych i opartych nadto na fragmentarycznym materiale dowodowym oraz wewnętrznie sprzecznych i logicznie niespójnych będących następstwem popełnienia przez Sąd błędów natury faktycznej oraz logicznej, co do tego, że zachowanie oskarżonych nie wyczerpywało sobą ustawowych znamion czynów zarzucanych im aktem oskarżenia wraz z przyjętą tam kwalifikacją prawną z art.296 § 1 i 3 k.k., podczas gdy zebrany w sprawie pełny materiał dowodowy rozważony w sposób wnikliwy i wszechstronny, we wzajemnym powiązaniu przy uwzględnieniu zasad logicznego i prawidłowego rozumowania prowadzi do zgoła odmiennego wniosku iż zachowanie oskarżonych zrealizowało sobą ustawowe znamiona czynów zarzucanych im aktem oskarżenia a zakwalifikowanych z art.296 § 1 i 3 k.k.

Podnosząc te zarzuty skarżący wnosił o uchylenie wyroku w całości w odniesieniu do oskarżonych M. C. i K. R.

i przekazanie sprawy w całości Sądowi I Instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zarzutom poniesionym w apelacji pełnomocnika oskarżyciela subsydiarnego nie można odmówić słuszności, a tym samym zawarty w niej wniosek o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji należy uznać za uzasadniony.

Na wstępie podnieść należy, iż nakaz poszukiwania prawdy nakłada na Sąd orzekający obowiązek wszechstronnej analizy wszystkich przeprowadzonych dowodów i wynikających z nich faktów albowiem tylko taka analiza może doprowadzić do dokonania prawidłowych ustaleń faktycznych.

Zgodzić się należy ze stanowiskiem autora apelacji, iż z tego obowiązku Sąd I instancji nie wywiązał się w sposób należyty.

Dla ustalenia czy zachowanie oskarżonych wypełniło dyspozycję przewidzianą w art. 296 § 1 k.k. niezbędnym było zbadanie czy byli oni zobowiązani na podstawie przepisu ustawy, decyzji właściwego organu lub umowy do zajmowania się sprawami majątkowymi pokrzywdzonego, czy wykonując te obowiązki nadużyli udzielonych im uprawnień lub nie dopełnili ciężących na nich zobowiązań oraz czy doszło do wyrządzenia znacznej szkody majątkowej.

Aczkolwiek w świetle ustaleń poczynionych przez Sąd I instancji nie budzi wątpliwości fakt, iż na pełniącym obowiązki dyrektora przedsiębiorstwa oskarżonym M. C. i głównej księgowej oskarżonej K. R. ciążyła formalna powinność zajmowania się sprawami majątkowymi pokrzywdzonego wynikająca zarówno z przepisów ustawy o przedsiębiorstwach państwowych, statutu pokrzywdzonego przedsiębiorstwa, ustawy o samorządzie załogi przedsiębiorstwa państwowego jak również z aktów powołania ich na określone stanowiska, to dokonane przez ten Sąd ustalenia w zakresie zaistnienia, bądź braku wystąpienia pozostałych znamion czynu z art. 296 § 1 k.k. muszą budzić uzasadnione zastrzeżenia.

Na wstępie podnieść należy, iż postawiony oskarżonym zarzut w subsydiarnym akcie oskarżenia nie zarzucał im zakupu obligacji korporacyjnych Stoczni (...) w dniu 7 stycznia 2002 r. zarówno przez bezpośrednie zlecenie ich nabycia jak też poprzez upoważnienie innej osoby działającej w imieniu pokrzywdzonego do dokonania takiej czynności.

Zarzucono im natomiast, iż po powzięciu wiedzy o dokonaniu takiego zakupu nie podjęli właściwych działań do zakwestionowania tej rzekomej transakcji. Uniewinniając oskarżonych od popełnienia zarzucanego im przestępstwa Sąd I instancji uzasadnia swoje stanowisko tym, że z uwagi na to, iż nadany przez Bank fax informujący o kłopotach finansowych Stoczni (...) dotarł do pokrzywdzonego przedsiębiorstwa z opóźnieniem tj. po dniu 30 marca 2012 r. oskarżeni nie mieli fizycznej możliwości zapoznania się z tym pismem, a tym samym zachowania terminu do złożenia zastrzeżeń, co spowodowało, iż Bank taką czynność uznałby za bezskuteczną jako złożoną po terminie (k. 30-31 uzasadnienia).

Zgodzić się należy z autorem apelacji, iż tego rodzaju pogląd musi budzić uzasadnione zastrzeżenia.

Warunkiem ważności transakcji zakupu obligacji na podstawie rozmowy telefonicznej w oparciu o pkt 10.4 załącznika nr 1 do umowy o prowadzenie rachunku papierów wartościowych Regulaminu prowadzenia tego rachunku było potwierdzenie dokonania zakupu i nie zgłoszenie zastrzeżeń, które winny nastąpić w terminie 14 dni od daty otrzymania wyciągu z banku, jednakże nie później niż 20 dni od dnia udostępnienia wyciągu klientowi.

Skoro zatem ani oskarżeni, ani inne upoważnione do tego rodzaju czynności osoby nie zlecili dokonania zakupu obligacji trudno przyjąć, iż oskarżeni nie mieli fizycznej możliwości zakwestionowania tej transakcji po dacie uzyskania

o niej wiedzy, albowiem byłyby to sprzeczne z treścią art. 61 k.c. w myśl którego oświadczenie woli, które ma być złożone innej osobie jest złożone z chwilą, gdy doszło do niej w taki sposób, że mogła zapoznać się z jego treścią.

Dokonując oceny prawidłowości zachowania oskarżonych Sąd I instancji całkowicie pominął wynikający z ich wyjaśnień fakt odnalezienia w dokumentacji finansowej przedsiębiorstwa wyciągu bankowego z rachunku papierów wartościowych.

Z ustaleń poczynionych przez Sąd I instancji nie wynika w jakiej dacie dokument ten dotarł do przedsiębiorstwa i czy dokumentował on fakt nabycia przedmiotowych obligacji, aczkolwiek kwestia ta mogła mieć niewątpliwie znaczenie dla oceny prawidłowości zachowania, zwłaszcza oskarżonej K. R. jako głównej księgowej, bowiem niewątpliwie M. C. zapoznał się z jego treścią już po 30 marca 2002 r.

Nie sposób też odmówić racji skarżącemu, iż lektura uzasadnienia zaskarżonego wyroku wskazuje, iż Sąd nie dostrzega różnicy między pojęciem wyrządzenia szkody wynikającej z nadużycia zaufania a pojęciem jej naprawienia, która niewątpliwie stanowi czynność następczą do jej spowodowania, na co wskazują rozważania zawarte na k. 31-32 motywów pisemnych wyroku.

Zasadnie także podnosi autor apelacji, iż Sąd orzekający nie dokonał należytej analizy zachowania oskarżonego w toku postępowania przed Sądem Polubownym uznając, iż wyrażenie przez niego zgody na zawarcie umowy z Bankiem i zbycie mu obligacji za kwotę znacznie niższą od kwoty ich zakupu z jednoczesnym cofnięciem wniesionego powództwa o zapłatę

2.500.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami za zwłokę i zrzeczeniem się wszelkich roszczeń majątkowych było jednoznacznie prawidłowe, logiczne i nie stanowiło nadużycia przez niego swych uprawnień bądź niedopełnienia obowiązków.

Ustalenie, że w wyniku tych działań nie można wykluczyć, iż doszło do wyrównania w całości powstałej szkody należy uznać za całkowicie dowolne i nie poparte zgromadzonymi w sprawie dowodami, zwłaszcza, iż sam Sąd stwierdza, iż nie ma możliwości poczynienia konkretnych ustaleń w tym zakresie.

Brak wskazanych wyżej rozważań w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku w pełni uzasadnia zarzut obrazy art. 424 § 1 k.p.k. i nie pozwala na dokonanie kontroli prawidłowości zaskarżonego rozstrzygnięcia, a tym samym musi skutkować jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Rozpoznając sprawę Sąd Okręgowy winien przeprowadzić ponownie postępowanie dowodowe, korzystając przy tym z możliwości o których mowa w art. 442 § 2 k.p.k. i ustosunkować się do wskazanych powyżej kwestii i sporządzić uzasadnienie zgodne z wymogami art. 424 k.p.k.

Z omówionych względów Sąd Apelacyjny orzekł jak w części dyspozytywnej wyroku.